

Meri-Lapin työllisyyspalvelut – yhteistoiminta-alueen perustaminen

Kaupunginhallitus 19.06.2023 § 207
515/00.01.05/2022

Valmistelu

TE 2024 uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka tukee työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta ja alueen elinkeinoelämän tarpeita.

Hallituksen esityksessä järjestämisvastuun kriteerinä on 20 000 henkilön työvoimapohja; kuntien tulee tarvittaessa luoda yhteinen työllisyysalue muiden kuntien kanssa, jotta kriteeri täyttyisi. Yhteistoiminta-alueiden tulisi olla työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivia alueita. Lisäksi yhteistoiminta-alueen muodostavien kuntien tulisi olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa. TE-palvelujen siirto kuntiin tapahtuu 1.1.2025. Sopimukset kuntien muodostamasta työllisyysalueesta tulee toimittaa Työ ja elinkeinoministeriöön lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Meri-Lapin kehittämiskeskus ry:n seudullinen työllisyystiimi on valmistellut syksyllä 2022 Kemin, Tornion, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Ylitornion kuntien tekemien päätösten mukaisesti yhteistoiminta-alueita lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Työllisyysalueen perustamiseen tähtäävän valmisteluhankkeen tueksi haettiin kansallista aluekehitysrahaa syksyllä 2022. Hankkeen myötä valmisteluun olisi kutsuttu mukaan työllisyydenhoidon parissa toimivat organisaatiot, joista Meri-Lapin alueella keskeisin on koulutuskuntayhtymä Lappia ja valmistelu olisi laajentunut työllisyysalue-ekosysteemiksi. Lapin liitto ei myöntänyt hankkeelle rahoitusta. Valmistelua päätettiin laajentaa keväällä 2023. Samalla sovittiin, että koulutuskuntayhtymä Lappia valmistelee asiaa kuntayhtymämallin pohjalta ja työllisyysalueen valmisteluun kutsutaan mukaan myös muita Lapin kuntia. Muista kunnista ei kukaan ilmoittautunut mukaan valmisteluun, mutta Meri-Lapin valmistelutyötä kohtaan osoitettiin kiinnostusta.

Laki työllisyyspalveluiden siirtymisestä valtiolta kunnille hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023. Lain tultua voimaan Meri-Lapin kuntajohtajat tarkensivat työllisyystiimin toimeksiantoa valmistelemaan vastuukuntamallia. Omistajakuntiensa toimeksiannosta koulutuskuntayhtymä Lappia on samanaikaisesti valmistellut kuntayhtymämallia valmiin kuntayhtymärakenteen pohjalle. Valmistelussa olleiden organisoitumismallien yhteensovittamiseksi Lappia on ollut kutsuttuna mukaan seudullisen työllisyystiimin kokouksiin. Vastuukuntamallin ja kuntayhtymämallin vertailusta on tehty ulkopuolisen asiantuntijan arvio Mikko Kesä Oy:n toimesta **(liitteenä)**.

Valmistelussa olleita vastuukunta- ja kuntayhtymämalleja on esitelty 6.6.2023 seutufoorumissa valmistelussa mukana olleiden kuntien valtuutetuille, johon kaikki valtuutetut olivat tervetulleita. **(liitteenä molempien mallien esittelyt)** Molemmissa malleissa on arvion mukaan edellytykset toteuttaa vaikuttavia ja kustannustehokkaita työllisyydenhoidonpalveluita, mutta myös eroja, jotka tulee ottaa huomioon yhteistoiminta-alueita perustettaessa.

Valtakunnallisesti tarkasteltaessa suurin osa yhteistoiminta-alueista valmistellaan perustuen vastuukuntamalliin.

Tehdyn ulkopuolisen selvityksen perusteella vastuukuntamallin etuna voidaan todeta olevan läheisyys kuntaan, kunnan ekosysteemin helpompi hyödynnettävyys ja johtamisen kuntanäkökulman varmistaminen, koska rahoitusvastuu ja -riskit toiminnan toteutumisesta säilyvät kunnilla kaikissa järjestämisvaihtoehdoissa. Uusi valtionosuustehtävä kunnille edellyttää muutoksia vastuukunnan organisaatorakenteeseen perustettavan uuden lautakunnan myötä.

Valmiin koulutuskuntayhtymän pohjalle rakentuvan työllisyyskokonaisuuden vahvuutena nähdään tiivis yhteys koulutuspalveluihin ja lähes valmiit rakenteet. Toisaalta kuntayhtymämallin arvioidaan jäävän peruskunnasta etäämmäksi ja kunnan vaikutusmahdollisuuksien olevan vastuukuntamallia heikkommat. Myös rahoitus ja vastuu eriytyvät eri tavalla kuin vastuukuntamallissa. Kuntayhtymämallissa nousee haasteeksi se, että kuntayhtymä työllisyyspalveluiden järjestäjänä on tilaamassa itseltään työllisyyden hoitoon liittyviä koulutuspalveluita. Haasteena on myös se, että kuntayhtymässä millään kunnalla ei, lakisääteisen yhteistyön ollessa kyseessä, voi olla määräävää asemaa.

Tehdyn valmistelun ja liitteenä olevien aineistojen pohjalta kuntajohtajat päättivät kokouksessaan 7.6.2023 esittää Meri-Lapin kunnille, että valmistelua jatketaan vastuukuntamallin pohjalta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupungin/kunnanhallitus esittää valtuustolle, että

1. Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan, Tornion ja Ylitornion kunnat perustavat Meri-Lapin työllisyyspalvelut yhteistoiminta-alueen. Yhteistoiminta-alueeseen voidaan ottaa mukaan muita kuntia yhteistoiminta-alueen kuntien päätöksillä.

2. Meri-Lapin työllisyyspalvelut-yhteistoiminta-alueen palvelut järjestetään vastuukuntamallin pohjalle.

3. Vastuukuntana toimii toinen Kemi-Tornio seutukunnan kaupungeista. Toisen kaupungin edustaja toimii yhteistoiminta-alueen lautakunnan puheenjohtajana.

4. Kaupungin/kunnanvaltuusto valtuuttaa kaupunginhallituksen päättämään vastuukunnasta elokuun 2023 loppuun mennessä

Päätös

Kemin kaupungin työllisyyspäällikkö Ritva Hakala selosti asiaa kokouksessa.

Koulutuskuntayhtymä Lappian vt. kuntayhtymän johtaja Juha Kallo selosti asiaa kokouksessa.

Teija Jestilä ilmoitti esteellisyytensä (yhteisöjäävi) asian käsittelyyn ja poistui kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Kaupungin/kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että

1. Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan, Tornion ja Ylitornion kunnat perustavat Meri-Lapin työllisyyspalvelut yhteistoiminta-alueen. Yhteistoiminta-alueeseen voidaan ottaa mukaan muita kuntia

yhteistoiminta-alueen kuntien päätöksillä.

2. Meri-Lapin työllisyyspalvelut-yhteistoiminta-alueen palvelut järjestetään vastuukuntamallin pohjalle.

3. Vastuukuntana toimii toinen Kemi-Tornio seutukunnan kaupungeista. Toisen kaupungin edustaja toimii yhteistoiminta-alueen lautakunnan puheenjohtajana.

4. Kaupungin/kunnanvaltuusto valtuuttaa kaupunginhallituksen päättämään vastuukunnasta elokuun 2023 loppuun mennessä.